

ΜΑΘΗΜΑ: **ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΤΑΞΗ: **Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ: **Κεφάλαια: 1,2,3,4,5,7,9,10**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α

α. Λ (Μονάδες 3)

β. Σ (Μονάδες 3)

γ. Λ (Μονάδες 3)

δ. Σ (Μονάδες 3)

ε. Σ (Μονάδες 3)

A2. δ (Μονάδες 5)

A3. γ (Μονάδες 5)

ΟΜΑΔΑ Β

B.1.

Κεφάλαιο 1, σελίδα 23: παράγραφος 10, (μονάδες 18)

B.2.

Κεφάλαιο 1, σελίδα 22-23, παράγραφος 9 (μονάδες 7)

ΟΜΑΔΑ Γ

Γ.1.α (Μονάδες 3)

Η E_D υπολογίζεται στα σημεία Α-Γ όπου μεταβάλλεται η τιμή του αγαθού X, ενώ το εισόδημα παραμένει σταθερό ($=0,9Y_1$).

Συνδυασμοί	Τιμή αγαθού X (P_X)	Ζητούμενη Ποσότητα αγαθού X (Q_D) (Μηνιαία)	Μηνιαίο Εισόδημα (Y)
Α	P_1	80	$0,9Y_1$
Γ	$2P_1$	60	$0,9 Y_1$

$$A \rightarrow \Gamma: E_D = \frac{\frac{\Delta QD}{\Delta P} * \frac{P_{APX}}{Q_{DAPX}}}{\frac{60-80}{2P_1-P_1}} = \frac{P_1}{80} = -0,25$$

Εφόσον $|E_D| < 1$, η ζήτηση χαρακτηρίζεται **ανελαστική**.

β. (Μονάδες 4)

$$\Sigma \Delta_A = P_1 * 80$$

$$\Sigma \Delta_\Gamma = 2P_1 * 60 = 120 * P_1$$

$$\Delta(\Sigma \Delta) \% = \frac{120P_1 - 80P_1}{80P_1} * 100 = 50\%$$

Εφόσον $|E_D| < 1$, ισχύει ότι η ποσοστιαία μεταβολή της τιμής είναι μεγαλύτερη από την ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας (σε απόλυτη τιμή). Συνεπώς, η συνολική δαπάνη θα ακολουθεί τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή, δηλαδή αυτής της τιμής. Η τιμή αυξάνεται, οπότε θα αυξηθεί και η αντίστοιχη συνολική δαπάνη κατά 50%.

Γ.2. (Μονάδες 3)

Η E_Y υπολογίζεται στα σημεία A-B όπου μεταβάλλεται το εισόδημα, ενώ η τιμή παραμένει σταθερή και ίση με P_1 .

Συνδυασμοί	Τιμή αγαθού X (P_X)	Ζητούμενη Ποσότητα αγαθού X (Q_D) (Μηνιαία)	Μηνιαίο Εισόδημα (Y)
A	P_1	80	$0,9Y_1$
B	P_1	100	Y_1

$$B \rightarrow A: E_Y = \frac{\frac{\Delta QD}{\Delta Y} * \frac{Y_{APX}}{Q_{DAPX}}}{\frac{80-100}{0,9Y_1-Y_1}} = \frac{Y_1}{100} = 2$$

Εφόσον $E_Y > 0$, το αγαθό χαρακτηρίζεται ως **κανονικό**.

Γ.3. (Μονάδες 4)

Συνδυασμοί	Τιμή αγαθού X (P_X)	Ζητούμενη Ποσότητα αγαθού X (Q_D) (Μηνιαία)	Μηνιαίο Εισόδημα (Y)	Συνάρτηση Ζήτησης
A	$P_1=10$	80	$0,9Y_1$	$QD_2 = 100 - 2P$
B	$P_1=10$	100	Y_1	$QD_1 = 120 - 2 \cdot P$
Γ	$2P_1=20$	60	$0,9 Y_1$	$QD_2 = 100 - 2P$

Για $Q_D=100$: $100 = 120 - 2 \cdot P_1 \Rightarrow P_1=10$ χρηματικές μονάδες

Εφόσον η συνάρτηση ζήτησης QD_2 είναι παράλληλη της QD_1 θα ισχύει ότι $\beta_2=\beta_1=-2$:

Με δεδομένο ότι $\beta=-2$ και $A(P_1=10, Q_D=80)$ υπολογίζω τη συνάρτηση ζήτησης QD_2 .

$$80 = \alpha + (-2) \cdot 10 \Rightarrow \alpha = 100$$

Συνεπώς, $QD_2 = 100 - 2P$

Εναλλακτικά, μπορούμε να λύσουμε σύστημα με τα σημεία A και Γ και να καταλήξουμε στα ίδια αποτελέσματα.

Γ.4.α (Μονάδες 3)

Δίνεται ότι ο ετήσιος φόρος εισοδήματος=4.700 χρηματικές μονάδες. Υπολογίζουμε το φόρο που αντιστοιχεί στο κάθε κλιμάκιο και θέτω x το μέρος του ετήσιου εισοδήματος που φορολογείται στο τελευταίο κλιμάκιο.

Ετήσιο Εισόδημα (σε χρηματικές μονάδες)	Φορολογικός Συντελεστής	Φόρος κλιμακίου
0-5.000	0%	$5.000 \cdot 0\% = 0$
5.001-15.000	20%	$10.000 \cdot 0,2 = 2.000$
15.001-30.000	30%	$x \cdot 0,30$
30.001 και άνω	40%	

Φόρος=4.700

$$4.700 = 0 + 2.000 + x \cdot 0,3 \Rightarrow x = 9.000 \text{ χρηματικές μονάδες}$$

όπου x το μέρος του εισοδήματος που φορολογείται με 30%

Ετήσιο εισόδημα = $5.000 + 10.000 + 9.000 = 24.000$ χρηματικές μονάδες

Μηνιαίο Εισόδημα (Y_1) = $\frac{\text{Ετήσιο Εισόδημα}}{12 \text{ μήνες}} = \frac{24.000}{12} = 2.000$ χρηματικές μονάδες

Συνεπώς, $Y_1 = 2.000$ χρηματικές μονάδες

β. (Μονάδες 2)

Ο φόρος εισοδήματος είναι προοδευτικός, εφόσον ο φορολογικός συντελεστής αυξάνεται καθώς αυξάνεται το μέγεθος της φορολογικής βάσης.

Γ.5.α (Μονάδες 3)

$P(\text{τελική}) = P(\text{προ φόρου}) + \frac{25}{100} * P(\text{προ φόρου}) \Rightarrow$

Στο σημείο Α: $10 = 1,25 * P(\text{προ φόρου}) \Rightarrow P(\text{προ φόρου}) = \frac{10}{1,25} = 8$ χρηματικές μονάδες

Φόρος ανά μονάδα = $P(\text{τελική}) - P(\text{προ φόρου}) = 10 - 8 = 2$ χρηματικές μονάδες.

Στο σημείο Γ: $20 = 1,25 * P(\text{προ φόρου}) \Rightarrow P(\text{προ φόρου}) = \frac{20}{1,25} = 16$ χρηματικές μονάδες

Φόρος ανά μονάδα = $P(\text{τελική}) - P(\text{προ φόρου}) = 20 - 16 = 4$ χρηματικές μονάδες.

Συνδυασμοί	Τιμή αγαθού X (P_X)	Ζητούμενη Ποσότητα αγαθού X (Q_D) (Μηνιαία)	Μηνιαίο Εισόδημα (Y)	Φόρος ανα μονάδα προϊόντος
Α	$P_1 = 10$	80	$0,9 Y_1$	2
Γ	$2P_1 = 20$	60	$0,9 Y_1$	4

Στο σημείο Α: Φορολογικά Έσοδα = $2 * 80 = 160$ χρηματικές μονάδες

Στο σημείο Γ: Φορολογικά Έσοδα = $4 * 60 = 240$ χρηματικές μονάδες

$\Delta(\text{Φορολογικά Έσοδα κράτους}) = 240 - 160 = 80$ χρηματικές μονάδες

β. (Μονάδες 3)

Συνδυασμοί	Τιμή αγαθού X (P _X)	Ζητούμενη Ποσότητα αγαθού X (Q _D) (Μηνιαία)	Μηνιαίο Εισόδημα (Y)	Φόρος ανα μονάδα προϊόντος
B	P ₁ =10	100	Y ₁ =2.000	2
B'	10	100	0,9*Y ₁ =1.800	2

Εφόσον Y₁=2.000 χρηματικές μονάδες, προκύπτει ότι 0,9*Y₁=1.800 χρηματικές μονάδες

Μηνιαίος φόρος δαπάνης για το αγαθό X= 2*100=200 χρηματικές μονάδες

Στο συνδυασμό B: Αναλογία φόρου δαπάνης στο εισόδημα= $\frac{\text{μηνιαίος φόρος δαπάνης}}{\text{μηνιαίο εισόδημα}} * 100 =$
 $= \frac{200}{2000} * 100 = 10\%$

Στο συνδυασμό B': Αναλογία φόρου δαπάνης στο εισόδημα= $\frac{\text{μηνιαίος φόρος δαπάνης}}{\text{μηνιαίο εισόδημα}} * 100 =$
 $= \frac{200}{1.800} * 100 = 11,1\%$

Εφόσον, η αναλογία του φόρου δαπάνης ως προς το εισόδημα αυξάνεται όσο το μέγεθος του εισοδήματος μειώνεται, ο φόρος χαρακτηρίζεται αντίστροφα προοδευτικός.

ΟΜΑΔΑ Δ

Δ.1. (Μονάδες 7)

Εργασία (L)	Συνολικό Προϊόν (TP)	Μέσο Προϊόν (AP)	Οριακό Προϊόν (MP)	Οριακό Κόστος (MC)	Μέσο Μεταβλητό Κόστος (AVC)	Μεταβλητό Κόστος (VC)
4	80	20	-	-	10	800
5	100	20	20	10	10	1.000
6	108	18	8	17,5	10,5	1.140
7	112	16	4	30	11,25	1.260

$$AP_4=20 \Rightarrow 20 = \frac{Q}{4} \Rightarrow Q=80 \text{ μονάδες προϊόντος}$$

Εφόσον στους εργάτες το AP μεγιστοποιείται, ισχύει ότι $AP_5=MP_5\downarrow$:

$$\frac{Q}{5} = \frac{Q-80}{5-4} \Rightarrow Q=100 \text{ μονάδες προϊόντος}$$

$$AP_5=MP_5\downarrow=20$$

$$MC_{100} = \frac{\Delta VC}{\Delta Q} \Rightarrow 10 = \frac{VC-800}{100-80} \Rightarrow VC=1.000 \text{ χρηματικές μονάδες}$$

$$AVC_{100} = \frac{VC}{Q} = \frac{1.000}{100} = 10 \text{ χρηματικές μονάδες/ μονάδα προϊόντος}$$

$$MP_6 = \frac{\Delta Q}{\Delta L} \Rightarrow 8 = \frac{Q-100}{6-5} \Rightarrow Q=108 \text{ μονάδες προϊόντος}$$

$$AP_6 = \frac{Q}{6} = \frac{108}{6} = 18 \text{ μονάδες προϊόντος/ μονάδα προϊόντος}$$

$$MC_{108} = \frac{\Delta VC}{\Delta Q} \Rightarrow 17,5 = \frac{VC-1.000}{108-100} \Rightarrow VC=1.140 \text{ χρηματικές μονάδες}$$

$$AVC_{108} = \frac{VC}{Q} = \frac{1.140}{108} = 10,5 \text{ χρηματικές μονάδες/ μονάδα προϊόντος}$$

$$AP_L=16 \Rightarrow 16 = \frac{112}{L} \Rightarrow L=7$$

$$MP_7 = \frac{112-108}{7-6} = 4 \text{ μονάδες προϊόντος/ μονάδα προϊόντος}$$

$$AVC_{112} = \frac{VC}{Q} = \frac{1.260}{112} = 11,25 \text{ χρηματικές μονάδες/ μονάδα προϊόντος}$$

$$MC_{112} = \frac{\Delta VC}{\Delta Q} = \frac{1.260-1.140}{112-108} = 30 \text{ χρηματικές μονάδες/ μονάδα προϊόντος}$$

Δ.2. (Μονάδες 4)

Ο ατομικός πίνακας προσφοράς προκύπτει από εκεί όπου το ανερχόμενο τμήμα της καμπύλης του MC βρίσκεται πάνω από την καμπύλη του AVC

Ατομικός Πίνακας Προσφοράς	
Τιμή (P)	Προσφερόμενη Ποσότητα (Qs)
10	100
17,5	108
30	112

Εφόσον στην αγορά υπάρχουν 99 ακόμη όμοιες επιχειρήσεις, προκύπτει ότι στην αγορά υπάρχουν συνολικά 100, οπότε: $Q_{S\text{αγοραία}} = 100 \cdot Q_{S\text{ατομική}}$

Αγοραίος Πίνακας Προσφοράς (N=100)	
Τιμή (P)	Προσφερόμενη Ποσότητα (Q _S)
10	100*100=10.000
17,5	108*100=10.800
30	112*100=11.200

Α.3. (Μονάδες 5)

Στο σημείο ισορροπίας της αγοράς ισχύει ότι $Q_S = Q_D$. Τα δεδομένα της αγοραίας προσφοράς δεν αντιστοιχούν σε γραμμική συνάρτηση προσφοράς (εφόσον ο λόγος $\frac{\Delta Q}{\Delta P}$ δεν παραμένει σταθερός στα διαδοχικά σημεία). Συνεπώς, το σημείο ισορροπίας θα προκύψει αντικαθιστώντας τις τιμές του αγοραίου πίνακα προσφοράς στην αγοραία συνάρτηση ζήτησης:

Για $P=10$: $Q_D = 12.000 - 200 \cdot 10 \Rightarrow Q_D = 10.000$ μονάδες προϊόντος

Παρατηρώ ότι για $P=10$ ισχύει ότι $Q_S = Q_D = 10.000$ μονάδες προϊόντος, οπότε η αγορά ισορροπεί στο σημείο (**$P_0=10$, $Q_0=10.000$**).

Με δεδομένο ότι στην κατώτατη τιμή P_K , δημιουργείται πλεόνασμα 5.200 μονάδων, θα ισχύει ότι:

$$\text{Πλεόνασμα} = Q_S - Q_D$$

Αντικαθιστούμε τις τιμές $P=17,5$ και $P=30$ στη συνάρτηση ζήτησης και προκύπτουν τα ακόλουθα:

Για $P=17,5$: $Q_D = 12.000 - 200 \cdot 17,5 \Rightarrow Q_D = 8.500$ μονάδες προϊόντος

Για $P=30$: $Q_D = 12.000 - 200 \cdot 30 \Rightarrow Q_D = 6.000$ μονάδες προϊόντος

Τιμή (P)	Q _S αγοραία	Q _D αγοραία	Πλεόνασμα= $Q_S - Q_D$
10	10.000	10.000	0

17,5	10.800	8.500	2.000
30	11.200	6.000	5.200

Παρατηρώ ότι $Q_S - Q_D = 5.200$ προκύπτει για $P = 30$. Οπότε η κατώτατη τιμή P_K είναι ίση με 30 χρηματικές μονάδες.

Δ.4. (Μονάδες 5)

Επιβάρυνση Κρατικού Προϋπολογισμού = (Πλεόνασμα) * $P_K = 5.200 * 30 = 156.000$ χρηματικές μονάδες.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο κρατικός προϋπολογισμός θα επιβαρυνθεί κατά 156.000 χρηματικές μονάδες.

Όφελος παραγωγών από την κρατική παρέμβαση = $P_K * Q_S - P_0 * Q_0 = 30 * 11.200 - 10 * 10.000 = 236.000$ χρηματικές μονάδες.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι παραγωγοί θα ωφεληθούν κατά 236.000 από την επιβολή της P_K και την πώληση του πλεονάσματος στο κράτος.

Δ.5. (Μονάδες 4)

Εφόσον είναι γνωστό ότι η δαπάνη του κράτους για την αγορά του πλεονάσματος αποτελεί το 60% των κρατικών δαπανών για «Γεωργία & Αγροτική Ανάπτυξη», υπολογίζουμε την αντίστοιχη δαπάνη του κράτους ως εξής:

Δαπάνη κράτους για αγορά πλεονάσματος = $\frac{60}{100} * (\text{Δαπάνες κράτους για Γεωργία & Αγροτική Ανάπτυξη}) \Rightarrow$

$156.000 = 0,6 * x \Rightarrow x = 260.000$ χρηματικές μονάδες

Άρα, **Δαπάνες κράτους Γεωργία & Αγροτική Ανάπτυξη = 260.000** χρηματικές μονάδες

Σύνολο Δαπανών = $320.000 + 400.000 + 380.000 + 400.000 + 260.000 + 100.000 = 1.860.000$ χρηματικές μονάδες

Σύνολο Δαπανών = 1.860.000 χρηματικές μονάδες

Εφόσον, ο προϋπολογισμός είναι ελλειμματικός σημαίνει ότι:

Σύνολο Δαπανών > Σύνολο Εσόδων:

Σύνολο Δαπανών - Σύνολο Εσόδων = 200.000 $\Rightarrow$

$1.860.000 - \text{Σύνολο Εσόδων} = 200.000 \Rightarrow$

Σύνολο Εσόδων = 1.660.000 χρηματικές μονάδες

Σύνολο Εσόδων= $600.000+450.000+350.000+$ Υπόλοιπα Έσοδα $\Rightarrow$

$1.660.000= 600.000+450.000+350.000+$ Υπόλοιπα Έσοδα $\Rightarrow$

Υπόλοιπα Έσοδα = 260.000 χρηματικές μονάδες

